

A' ROMAI TSÁSZÁRI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indúlt BÉTSBÖL Széredán 3. Oktoberben 1787.

Edgyesült Hollándia! Egyenetlen Hazafiak!!!

Mit jelentsen ezen hármos fel-kiáltó jel, meg-ma-
Magyarázom. Az egész, békefléget prédikállani
küldött, 60 ezerből álló Pruszszus tábor a' múlt hó-
napnak 13-dikán a' Hollándiai küszöbön belől lépvén,
alig közelít vala ama kevés hadi tréfát értő Pruszszus
Vezér Generál Gaudi, a' maga Vezérsége alatt lévő
sergével *Utrekhtfelé*, már a' mi fanyelű Hollándus
vitézeink, (kik a' bortól és vértől sem fokot írtozó
Pruszszus katonákat vizzel fenyegetvén, olly nagyon
pökik vala markákat, hogy készebbek lesznek Hazá-
joknak le-romladozott köfalai alá vitézül temetkezni,
mintsem magokat meg-adni és nyakakat az *Orániai Her-
tzege* engedelmefféget kívánó járma alá hajtani) fel-

szedék a' sátorfát, valamint a' gyalagok, úgy a' Gróf Szálm magyar köntöst és kárdot — de nem Magyar fzív alatt — viselő Huszár-ferge, és azon kívül, hogy valamelyiknek fegyvere eszébe jutott volna szerentséfen el-szaladának; nehezebb hadi-erejeket és 60 ágyújokat a' Generál Gaudi gondviselése alá bizák: magok Amsterdámba és részszerént Voerdenbe futának, hogy a' magok futásbéli vitézi tehetségekről bizony-ságot tégyenek. — Ha! ha! ha! A' Hollándiai Pátrióta Vezéri igék eszszerént tsak így hangzanak a' tsatározó piatzon: *Rechts um kehrt euch, Marsch*, és ezen keményebb igéknek: *Macht euch fertig!* — *Feuer!* igen kevés hasznát veszik; de világosítsuk bővebben az igéket. Midőn a' Pruszszus sereg Utrekkt-be érkezett, leg-ottan az Orániai Hertzeg tzimerét és zászlóját még tsak a' Templomokra-is fel-függesztették; az ujjonon tétetett Tanátsofok, mindeneket ott hagyván, feleségestől gyermekestől az el-szaladott vitéz tábor után Amsterdámba menének, és a' régi le-tett Tanátsofok, a' völt igazgatás módja szerént helyre-állítatának. Midőn azt látták volna a' Pruszszus katonák, hogy nékik per el-szaladott kelletik a' Pátriótákkal tsatározni, ezt mondák: az illy katonák a' nékik ki-osztott port nem érdemlik. — Ez az el-foglalás pedig nem tsak *Utrekhten* esett; mert ezen 60 ezer Pruszszus nép, ugyan azon edgy időben részekre oszólván, az egész buzgó Polgárság Városlait el-foglalta. A' Gorcumi Komendáns Kapelle, halván, hogy érkeznek a' Pruszszus seregek, hirtelen el-hányotá a' vár külsőbét őrző hidat, de ezt Hertzeg Braunsvájg még azon éjszaka helyre-tsináltotván, beküld edgy Trombitást azon izenettel: hogy adják-fel a' várat. Ezek a' felelet helyet tüzet adának reájja; mellyre a' Pruszszufok-is edgy tüzes gollyobist botsát-

tának a' városba, melly történetből egyenesen edgy Pátriotának házára esvén, talpig le-égette. Ekkor a' Komendáns el-felejtven a' *Feuert*, fel-nyitatta a' *Kapukat*, 's azt kiáltja a' Polgár seregnek *rechts um kehrt euch, marsch!* és ezek-is szerentséfen el-szalodván, a' Pruszszus seregek bé-költezének ide-is. A' tanátsos vitéz Pátrioták mind Amsterdámban vettek magoknak menedék helyet, és már most minden vitézül szaladó sergeiket-is oda huzták óltalomra, meg-haljuk minden órán, mi lett itt-is belöllek. A' Helytartó Hertzeg' Udvara Hágába költözött edgynehány ezer Pruszszufokkal edgyütt. Az egész Európai világ tsudálhattya azt a' különös ferénységet, mellyel a' Pruszszus nép ezen Tartományokba bé-ment, és mindenfelől mindent olly hirtelen el-foglalt. Ollyon vitézi széllel fel-futt hojógokról, mint a' Hollándus Pátrioták, még nints példája a' világnak, még-is utóljára edgy üres semmi-vel szaladnak minden felől Amsterdámba. Itt vagyon már most G. Szalm-is, ki a' Pátriotai Tábornak leg-főbb vezérévé tétetett. Overissel Tartományát, melly tsak nem egészfzen Pátriotákból áll vala, nem különben puska szó nélkül foglalák-el a' Pruszszus sereg; most (szól a' Hágai Újság-író Úr) edgy sereg Frislandiába mént, hogy Franékerában-is a' Státus igazgatóit a' hajdonfutra igazítsa. Mind elé nem szám-lálhattyuk azokat a' városokat, mellyeket a' Pruszszus hatalom el-foglalt; de azt bizonyolon írhattyuk, hogy soha a' Hollándiai Helytartónak nagyobb hatalma nem vólt mint most van az *Orániai* Hertzegnek. Ezeknek így esteken (ezt írja edgy más író) fel-nyitva tsudálkozva a' Frantzia Udvar-is szemeit, és parantsolatot ad, hogy annyi segítség küldessék a' Hollándusok' számára, valamennyi tsak lehet; a' honnan már a' Frantzia segítő seregek nagy ferénységgel 3 Tábor-
ra

ra ofztva *Hertzogenbus*, *Nimegen* és *Geldria* felé ú-
ban vagynak. Tegnap előtt érkezék ide, ú. m. Há-
gába 16-dik Sept. (írják Hágából) edgy Párisi Kurir,
kinek még ugyan magával hozott leveléből semmi bi-
zonyost nem tudunk; de a' Párioták azt beszélik,
hogy a' Frantzia Király a' Pruszszus Király ellen ha-
dat izent, és a' Párisban lévő Pruszszus Követ öly
parantsolatot vett, hogy Párist el-hadja; de ha mind
ezek igazak találnának-is lenni, már Hollándiára néz-
ve késötske; mert már a' vizzel fenkit sem fenyeget-
hetünk, ha szinte bé-lehetne-is botsáttani Hollándiá-
ba; de nem lehet; mert ennek, mind a' mostani idő,
mind az előre-látó Pruszszus szorgalmatoslag ellene-
állott. Most kiálthattya igazán a' Hollándus Bakter:
ütett az óra! és a' vigyázaton lévő Polgár Katona:
hoptt. Az Amsterdami Polgármester parokjáról kö-
vatkezendő levelünkben fogunk írni; addig pedig te-
kintsünk az

Austriai Belgiumba. Innen még semmi bizonyost
nem írhatunk (mert az Újság-Levelek ellenkeznek
edgymással) egyebet, hanem hogy a' Brabántziai Stá-
tus végtére arra határozta magát, mellyszerént azt a'
F. Ts. és Királyi parantsolatot, melly a' párt-ütök
köntellének és *Kokárdájának* le-tételét parantsolja va-
la, és más jó rend-tartásokat, egész A. Belgiumban
ki-hirdettette. A' Generál G. *Murray* jó kalap alatt
való állása, a' F. Ts. és Királyi hadi-népnek a' Váro-
fokban való bé-fzállása, a' kemény hadi erő és —
a' szomszéd Hollándusok' példája itt-is öly érzékeny-
ségek okoznak, hogy — reményjük — azt a' tlen-
desléget, mellyért már itten 3 hónapoktól fogva a'
Hazafiak buzgon imádkoznak, meg-nyerik. Némel-
lyek azt írják, hogy a' Frantzia sergek erre és nem
Hollándia felé közelítenének inkább: hogy a' F. Tsá-
szar,

szár, a' mostani külső környülállások szerént meg- engedné ezeknek, hogy régi szokásaik és rend-tartásaik mellett maradhasanak; de ez mind bizonytalan; várjuk végire a' vásárt — majd — rövididön

Frantzia Ország. Itt a' Politikusoknak mind Pá-paszem van az orrokon, és úgy keresik a' módot, mellyszerént a' jelenvaló Európai környülállások ezerfortélyű bogját valahogy meg-oldhatnák. A' Király a' maga Udvari költségét úgy meg-szorította, hogy 300 hintójit csak 50-re szálította-le, meg- emlékezvén, hogy *IV-dik Henrik* Királynak csak edgy Hintója vala. — A' Török Udvar észre-vette, hogy a' Frantzia Udvar nem igen siet az ő segítségére, és hogy a' környülállások-is kemények; azért már kezdte ez ellen békételességét-is jelenteni, és az Országaiban lévő Frantzia tisztekhez vólt bizakodása-is kezd hanyatlani. — *Madridból* írják, hogy a' Spanyol Udvar a' Londoni Udvarnak tudtára adta légyen, hogy ha a' Pruszszus, Frantzia és Londoni Udvar között Hollándia felett edgy háború találna támodni, ő a' Frantzia Udvar mellett fogna lenni. Napkelettől fogva napnyugotig, és éjszaktólfogva délig vagynak a' véghetetlen hadi-készületek; mi lesz belöle? elvállik a' jövő esztendőben; addig-is

Bétsben soha senki nagyobb hadi-készületet nem tapasztalt, mint most. A' múlt héten 3 gyalog-sergek menének itten megint alá, és az ágyúknak és béfedett hadi-szekereknek számát nem tudhatjuk; mellyek részszerént útban vagynak, részszerént készen állanak. Minden nap hozzák a' sok újj Katonát: a' Hadi-oskolákból a' nagyobbatska Kadétok fegyverrel váltják-fel a' pennát; noha a' Töröknek tellyes igyekezete az, hogy a' F, Római Császárral békeféléget kössen, és az ellen hadakozni éppen nem akarván; már elevenedik a' hi-

a' hire, hogy Követet-is akarna Bétsbe küldeni; melly-
 ről némellyek azt hiszik, hogy már jövő útban-is vol-
 na. — Azt olvasom; hogy nem Gróf és F. M. Hadik,
 hanem Feldmarsal *Laszi* fogna lenni a' F. Ts. és Kir.
 Tábor Fő-Vezére, és hogy a' F. Tsászár-is *Ferentz*
 Fő-Hertzeggel edgyütt a' Táborban fogna lenni; a' F.
 Tsászár Gen. *Brown*, a' Fő-Hertzeg pedig Gen. *Kinsz-*
ki Uraktól követtetvén. A' M. K. Testörzők' sergebéli
 Kapitány *Soóki Úr*-is ő Felségével megyen. — Az
 eddig *Leopold Toskána* Draganyos Regementjében
 volt Májor *Bartsai Abrahám Úr*, magától Feldmarsal
Laseitól a' maga *Karabinos* Regementjébe Oberstlájdi-
 nántnak választatott. — Generál *Tzéhentner* az egész
 Tábor fő szállás-mesterének Magyar Országgra le-ment.
 — A' Holláudiában lévő Pruszszus Fő-Vezér Her-
 tzeg *Braunsvájj* a' maga Feleségének küldött levelé-
 ben azt írta, hogy a' háború el-kerülhetetlen; bar-
 tsak mindent az afzszonyoknak írának-meg (szól az
 Újság-író); mert így könnyen a' hírhez juthatnánk.
 — Ennekelőtte minden Regement, hadakozásnak ide-
 jén; leg-fellyebb 3 ezer 400 fegyveres főkből áll va-
 la; most pedig a' mondatik, hogy mindenik gyalog-
 fereg 5 ezer 2 százra potaltatik. — A' Lembergi
 Levelek szerént 20 ezer Lengyelek fognak a' *II-dik*
József Táborához tsatoltatni, mihely a' Török tűz fel-
 lobban. — 200 ezer Törökök vagynak útban *Sili-*
stria felé azokon a' más 200 ezereken kívül, kiknek
 3 hónapok alatt megínt talpon kelletik állani, és mint-
 hogy a' Török semmi békefléges edgyezésnek nem
 enged; mindenek azt gondolják, hogy már most 8-9
 száz ezer ember között írtozatos dolgok fognak végbe-
 menni. — Egész Serviában parantsolat hirdettetett-
 ki, mellynek ereje szerént tsak itten 16 ezer népnek
 kelletik a' határ-szélre ki-állani óltalomra. — A' Bel-
 grádi

grádi Bassának minden héten újjabb újjabb parantsolattai érkeznek Konstantinápolyból, hogy jó Kontyalatt aljon, és a' határ-szélekre vigyázzon. —

Elegyes Tudósítások.

A' mi F. Monárkhánk, a' múlt Szombaton, az egész F. Hertzegi lakadalmi személyekkel meg-érkezvén Laxenburgból Bétsbe; Vasárnap a' Bétsi Nemes-ségnek szabad lárvas Bált adni méltóztaték, hól a' F. Udvar-is meg-jelenék a' Lakadalmosokkal edgyütt. Itten nevezetesebb történet nem esett mint az, hogy edgy Magyar farkantyus tisztmával találván bé-menni, midőn a' nagy tolyongás közt a' stájer tántzban fordult volna, az előtte lévőnek sejem falaváriját (strümpfli) a' farkantyúval ki-hasította. — Béts Várossa egyedül 4000 Rékiutát ad. — 4 Magyar gyalog Regimentek, ú. m. Fő-Hertzeg Ferdinánd, Antal és Miklos Eszterházi, és Gyulai Sámuel útban vagynak Erdély felé a' Bánátuson keresztül. Béts mellett Szimeringnél 360 ágyúk vagynak kézzen, meg-annyi bé-fedett szekerek; Bétsben számlálhatatlanak az effélék a' vár sántzában, mellyek minden órán a' Bétsben fekvő Pattantyús Régementel indulnak le-felé. Tegnap előtt edgynehány száz újj hadi szekereket hozának-bé Bétsbe, mellyek rakodni valók. Itt minden órában, vagy véghetetlen lovok, vagy Rékluták, vagy ágyúk, vagy bé-fedett szekerek sokaságát szemlélhetni. Frantzia Országban úgy szórúl a' kaptza, hogy még az ablakokra-is portzió vettetett. — A' Muszkának a' Török szélek felől két Táborban 2 száz ezer fegyveres népe fekszik, és minden készületek azt bizonyítják; hogy nem pennával fog vége szakadni a' háborúnak. — Hogy a' Muszka Kereskedő hajókat a' Török el-vette, és a' népet rabokká tette, hogy

Otsakov és Kerfon között tsata történt légyen e' mind igaz; de hogy a' Török II ezer Muszkát Otsakov és Kerfon között le-vágott volna, ez annál nagyobb hazugság, mennél bizonyosabb, hogy itten az egész Muszka tábor tsak 80 ezerből áll, és a' bé-ütni akaró Törökököt visszsa verték. — Prágának némelly meg-romlódozott vár falai a' F. rendelések szerént meg-újittattak; ezek-is jelentenek valamit; de azt senki sem tudja mit. — A' múlt hónapnak 15-dikén Kurrok küldettenek vala Nápolyba és V-lentzébe: ezek-is mind fegyvert fognak a' Török ellen. —

Edgy ebben a' pertzentésben érkezett Levélből ezeket jegyezzük-meg: — Korántsem a' Frantzia Udvarnak, hanem a' Konstantzinápolyban lévő Ánglus Ministernek a' Muszka Udvarral lett edgyett értéie és mesterséges politikája vitte annyira a' dolgot, hogy éppen abban az időben, midön Frantzia Ország tsak nem minden segítségére alkalmatlan, és midön 3 felől is szorongattatik, hadat izennyen a' Muszka ellen; melly had izenés után, azt reményli vala a' Török, hogy a' Londoni Udvar segítségére lépzen; de tsak el-bámula rajta, midön az Ánglus, Frantzia, Spanyól, Svéd és Pruszszus Ministerek-től azt érte, hogy az ő Udvarok Neutrálisák lennének. Ebből tetszik-meg igazán, mit akarjanak a' Törökkel Európában! — Amsterdámban 19 ezer Pruszszus költözött-bé. — A. Belgiumból későre vevők a' tudósítást, már nem fér levelünkbe — itten-is nevezetes dolgok történtek. — A' Török ezer Lengyel parasztoknál többet le-vágott, kik Kinburgból sőt hoznak vala. — A' Lejdai Újság-író, ki a' Pruszszus ellen ottan ottan nagyon Hollándus hagon ír vala, most melegen ül; az *Utrekti* és *Hágai* Újság-írók-is most írnak igazat; mert — fok Pruszszus Káplárpáltza vagyon most itten.